

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Kováčovej a členiek senátu JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD. a JUDr. Jany Henčekovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa **V. B.**, proti odporcovi **Obvodnému pozemkovému úradu Rožňava**, Šafárikova 71, Rožňava, za účasti **Slovenského pozemkového fondu, Regionálny odbor Rožňava**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 17. októbra 2008, č. k. 7 Sp 4/2008-31, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 17. októbra 2008, č. k. 7 Sp 4/2008-31 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 17. októbra 2008, č. k. 7 Sp 4/2008-31 potvrdil rozhodnutie odporcu číslo 2008/00046, ev. č. 2008/000134 zo dňa 7. februára 2008, ktorým rozhodol, že navrhovateľovi nemožno navrátiť vlastníctvo k pozemkom v katastrálnom území H., zapísané v pozemkovoknižnej vložke č. X. ako parc. č. X., v pozemkovoknižnej vložke č. X. ako parc. č. X., v pozemkovoknižnej vložke č. X. ako parc. č. X., v pozemkovoknižnej vložke č. X. ako parc. č. X. a v pozemkovoknižnej vložke č. X. ako parc. č. X., z dôvodu, že navrhovateľ nesplnil podmienky uvedené v § 3 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z. z.“).

Podľa názoru krajského súdu odporca postupoval pri vydaní napadnutého rozhodnutia v súlade so zákonom. Navrhovateľ si uplatnil nárok na navrátenie vlastníctva podľa § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z., avšak k nehnuteľnostiam, ktoré prešli na štát podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora (ďalej len „nariadenie č. 15/1959 Zb.“). Tento reštitučný titul bol riešený zákonom č. 403/1990 Zb.. V ustanovení § 3 ods. 1 až 3 zákona č. 503/2003 Z. z. sú reštitučné tituly ako dôvody na navrátenie vlastníctva podľa tohto zákona taxatívne vypočítané, ich rozšírenie o iné dôvody nie je prípustné a neuplatnením nároku v zákonom stanovenej lehote tieto práva zanikajú.

O trovách konania rozhodol podľa § 250 k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) tak, že navrhovateľovi, ktorý nebol v konaní úspešný, právo na náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku krajského súdu podal včas odvolanie navrhovateľ a žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie z dôvodu, že navrhovateľ je oprávnenou osobou podľa zákona o navrátení vlastníctva a predmetné pozemky prešli na štát v rozpore s vtedy platnými predpismi a bez vyplatenia náhrady, čím došlo k porušeniu jeho základného ľudského práva na vlastníctvo, resp. jeho náhradu. Poukázal na tú skutočnosť, že podľa zákona č. 403/1990 Zb. si nemohol uplatniť nárok na vydanie predmetných nehnuteľností, nakoľko v tom čase bol jeho predchodca evidovaný ako ich vlastník a preto nebol daný dôvod na vydanie týchto nehnuteľností. Tiež tvrdil, že na výpisoch z listov vlastníctva je vedený naďalej ako spoluvlastník, ale tieto nehnuteľnosti neužíva a ani za tieto nehnuteľnosti mu doposiaľ nebola vyplatená náhrada.

Odporca sa k odvolaniu vyjadril podaním z 18. decembra 2008, v ktorom žiadal rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. Poukázal na to, že navrhovateľ nespĺňa podmienky pre vydanie predmetných nehnuteľností, nakoľko tieto prešli do vlastníctva štátu na základe nariadenia č. 15/1959 Zb. a § 11 vyhlášky č. 88/1959 Ú.v., pričom pozbavenie vlastníctva na základe tohto nariadenia a vyhlášky bolo reštitučným titulom podľa zákona č. 403/1990 Zb., podľa ktorého si bolo možné uplatniť nároky do 30. apríla 1991, inak právo zaniklo.

Keďže zákon č. 503/2003 Z. z. v § 3 taxatívne vypočítava prípady, na ktoré sa vecne vzťahuje a prípad navrhovateľa pod toto ustanovenie nespadá, podľa názoru odporcu navrhovateľ nespĺnil povinné podmienky potrebné na navrátenie vlastníctva, resp. poskytnutie náhrady podľa tohto zákona.

Poukázal tiež na to, že pokiaľ navrhovateľ namietal, že jeho predchodcovi nebolo doručené rozhodnutie Okresného národného výboru v Rožňave č. Fin.88/ev.19/H/1962 z 28. júna 1963, v dôsledku čoho sa nestalo nikdy právoplatným, túto otázku ako prejudiciálnu riešil Okresný súd v Rožňave v konaní o určenie vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam a rozsudkom č. 10 C 156/01-178, v ktorom dospel k záveru, že k prechodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam

na základe právoplatného rozhodnutia Fin.88/ev.19/H/1962 z 28. júna 1963 došlo, žalobu zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 a § 250s v spojení s § 246c OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné vyhovieť.

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti OSP sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 250i ods. 3 v spojitosti s § 250l ods. 2 OSP pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu súd prihliadne len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Odvolací súd zastáva názor, že prvostupňový súd v konaní a rozhodovaní o návrhu navrhovateľa postupoval v intenciách vyššie citovaných zákonných ustanovení OSP.

Z pripojeného administratívneho spisu odvolací súd zistil, že predmetom tohto súdneho preskúmacieho konania je rozhodnutie odporcu o tom, že navrhovateľ nespĺňa podmienky podľa § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. na navrátenie vlastníctva k pozemkom alebo priznanie práva na náhradu za pozemky v katastrálnom území H., zapísané v pozemkovoknižnej vložke č. X. ako parc. č. X., v pozemkovoknižnej vložke č. X. ako parc. č. X., v pozemkovoknižnej vložke č. X. ako parc. č. X., v pozemkovoknižnej vložke č. X. ako parc. č. X. a v pozemkovoknižnej vložke č. X. ako parc. č. X. z dôvodu, že neprešli na štát alebo inú právnickú osobu niektorým zo spôsobov uvedeným v § 3 zákona č. 503/2003 Z.z.

Krajský súd sa v odôvodnení potvrdzujúceho rozsudku vypořiadal s námietkami navrhovateľa uvedenými v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu správneho orgánu, jasne a zrozumiteľne uviedol, z ktorých dokladov nachádzajúcich sa v spise odporcu vyplýva, že k prechodu vlastníctva došlo podľa nariadenia č. 15/1959 Zb. a preto si tento reštitučný nárok mal navrhovateľ uplatniť podľa zákona č. 403/1990 Zb.

Z obsahu predložených spisov vyplýva, že predmetné nehnuteľnosti neboli vyvlastnené ani znárodnené, ale k prechodu vlastníctva na štát došlo podľa nariadenia č. 15/1959 Zb.

Pokiaľ navrhovateľ v odvolaní namietal, že predmetné nehnuteľnosti boli znárodnené v rozpore s vtedy platnými predpismi a postupom porušujúcim všeobecne uznávané ľudské práva a slobody odvolací súd poukazuje na to, že v konaní nebolo preukázané, že by rozhodnutím Okresného národného výboru v Rožňave č. Fin.88/ev.19/H/1962 z 28. júna 1963, na základe ktorého došlo k prechodu vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam na štát, bol porušený v tom čase platný právny predpis. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 15. augusta 1963 a v dôsledku toho sa stalo vykonateľným. Preto pokiaľ navrhovateľ spochybňoval nezákonnosť tohto rozhodnutia v dôsledku jeho údajného nedoručenia všetkým účastníkom konania, ktorých sa dotýkalo, odvolací súd pripomína, že nemožno bez ďalšieho spochybňovať právoplatnosť rozhodnutí správnych orgánov, pokiaľ je rozhodnutie opatrené doložkou právoplatnosti. Vzhľadom na škartačné pravidlá a lehoty, ktoré uplynuli, by zisťovania, kedy a akým spôsobom boli v päťdesiatych, resp. šesťdesiatych rokoch minulého storočia doručované rozhodnutia správnych orgánov a spochybňovanie ich právoplatnosti (bez relevantných dôkazov) mohlo viesť do štátu chaos a negovať jeden dôležitý právny inštitút – právoplatnosť rozhodnutí správnych orgánov.

Pokiaľ navrhovateľ namietal, že pri prechode nehnuteľností do vlastníctva štátu došlo k porušeniu jeho základných práv a ľudských slobôd, túto skutočnosť nikto nespochybňuje.

Základným cieľom, zmyslom ako aj účelom celého balíka reštitučných zákonov prijatých po roku 1989 bolo zmiernenie následkov majetkových a iných krívd, ku ktorým došlo v období rokov 1948 až 1989, ktoré vznikli občianskoprávnymi a pracovnoprávnymi úkonmi a správnymi aktami, urobenými v rozpore so zásadami demokratickej spoločnosti, rešpektujúcej práva občanov vyjadrené Chartou Organizácie Spojených národov, Všeobecnou deklaráciou ľudských práv a nadväzujúcimi medzinárodnými paktmi o občianskych, politických hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach.

Tzv. reštitučné zákony, medzi ktoré patrí aj zákon č. 503/2003 Z. z. však nezmiernili všetky majetkové krivdy spáchané v rokoch 1948 až 1989. Vždy zostáva priestor na úvahu, či prijatá legislatíva je tým najlepším riešením, alebo či mala byť legislatívna právomoc uplatnená iným spôsobom, nakoľko rôzne nespravodlivosti z minulých období nemožno úplne napraviť nikdy.

Tieto zákony napriek tomu neobnovujú vlastníctvo k odňatému majetku automaticky. Vytvárajú iba podmienky na takýto návrat majetku do rúk pôvodných vlastníkov, pričom sa aj od nich oprávnene očakáva, že splnia určité povinnosti v súvislosti s majetkovou rehabilitáciou. Zákonná úprava, v rámci ktorej sa stanovili tie ktoré podmienky (obmedzujúce kritériá) reštitučných nárokov a nie iné, mala za úlohu zabezpečiť právnu istotu vo vlastníckych vzťahoch a tiež chrániť ekonomické záujmy štátu. Neobmedzená majetková rehabilitácia by bola technicky a ekonomicky nezvládnuteľná a eliminovala by dobrú vôľu štátu napraviť spáchané krivdy. Tomuto tvrdeniu svedčia tie ustanovenia zákonov, ktoré označujú pôvodných

vlastníkov nie ako vlastníkov, ale iba ako oprávnené osoby a právo požadovať vrátenie majetku ako nárok.

V zmysle takéhoto výkladu treba konštatovať, že navrhovateľ bol oprávnený žiadať vrátenie majetku, ktorého boli vlastníkom jeho predchodcovia, za predpokladu, že splní zákonom stanovené podmienky, t. j. medzi inými, že žiada o majetok, ktorý prešiel na štát v dôsledku skutočností vymenovaných v § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že majetok, o vydanie ktorého žiadal, prešiel do vlastníctva štátu na základe rozhodnutia prijatého podľa nariadenia č. 15/1959, ktoré ako reštitučný titul v § 3 zákona č. 503/2003 Z. z. uvedený nie je, čím sa spochybňuje aj právne postavenie navrhovateľa ako oprávnenej osoby v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z..

Keďže dôvody na navrátenie vlastníctva sú v zákone č. 503/2003 Z. z. taxatívne vymedzené, ich rozšírenie o iné dôvody je neprípustné. Pokiaľ sa vlastníctvo k pozemku podľa režimu uvedeného v § 3 zákona č. 503/2003 Z. z. nenavracia, nemôže nastúpiť ani prípad tzv. náhradného riešenia, t.j. poskytnutie iných pozemkov, alebo finančnej náhrady, ako to uplatňuje v odvolaní navrhovateľ. Z tohto dôvodu nemohlo dôjsť nevyplatením náhrady za nenavrátene pozemky k zásahu do základného ľudského práva navrhovateľa na vlastníctvo, pretože reštitučný nárok, t.j. legitímne očakávanie priznania vlastníckeho práva, ktoré už možno považovať za majetok v zmysle ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky ako aj Európskeho súdu na ochranu ľudských práv a základných slobôd by vznikol sťažovateľovi až v momente úplného splnenia podmienok zákona č. 503/2003 Z. z.

Na záver ešte odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že náprava krívd vzniknutých v dôsledku prechodu vlastníctva hnutel'ných a nehnuteľných vecí fyzických a právnických osôb na štátne socialistické organizácie, v užívaní ktorých tieto veci boli, podľa nariadenia č. 15/1959 Zb. bola predmetom iného reštitučného zákona, č. 403/1990 Zb. za podmienok v ňom uvedených a preto navrhovateľ mohol žiadať o vydanie predmetných nehnuteľností podľa tohto zákona.

Ostatné námietky týkajúce sa jeho spoluvlastníckych podielov na nehnuteľnostiach, ktoré neužíva sú v tomto konaní irelevantné, nakoľko predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie o navrátení pozemkov, ktoré sú vo vlastníctve štátu a týmto rozhodnutím nie sú dotknuté akékoľvek pozemky alebo ich časti, ktorých je navrhovateľ vlastníkom.

Po preskúmaní predloženého spisového materiálu odvolací súd dospel k záveru, že odporca v rámci správnej úvahy vyhodnotil všetky dôkazy, ktoré mal k dispozícii, vyvodil správny právny záver a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. Prvostupňový súd ani odvolací súd nemal podklady, ktoré by spochybnili alebo vyvrátili ich pravdivosť.

Taktiež z postupu a rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, že krajský súd dostatočne podrobne a presne zistil skutkový stav, vysporiadal sa so všetkými právne významnými námietkami navrhovateľa a svoje rozhodnutie dostatočne odôvodnil, pričom odôvodnenie rozsudku má podklad v skutkových zisteniach.

Skutočnosti, ktorými navrhovateľ v odvolaní spochybňuje predmetné rozhodnutie krajského súdu neboli zistené v odvolacom konaní. Tieto boli totožné s námietkami, ktoré navrhovateľ namietal v prvostupňovom konaní a s ich obsahom sa krajský súd riadne vysporiadal.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd SR ako súd odvolací napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

Riadil sa pritom rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c OSP ako aj rozsahom a dôvodmi opravného prostriedku proti rozhodnutiu správneho orgánu podľa § 249 ods. 2 v spojení s § 2501 ods. 2 OSP.

O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 OSP a účastníkom ich náhradu nepriznal, nakoľko navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný a odporcovi žiadne trovy nevznikli.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 18. novembra 2009

JUDr. Elena Kováčová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová